

Plan Odnowy Miejscowości

Województwo Pomorskie
Powiat Kwidzyński
Gmina Prabuty
Miejscowość Grodziec

Prabuty 2009

Spis Treści

1. Położenie	3
2. Rys historyczny.....	4
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.....	5
4. Analiza Społeczno-ekonomiczna	7
5. Analiza SWOT (Grodziec).....	9
6. Opis przedsięwzięcia	10
7. Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych oraz przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.....	12

1. Położenie

Grodziec (niemiecka nazwa Thiergarth) to wieś sołecka położona w województwie pomorskim, w powiecie kwidzyńskim, w południowej części gminy Prabuty w odległości około 12 km od miasta. Położona jest na terenie falistym, od północy otacza ją teren leśny. W bezpośrednim sąsiedztwie przeważają grunty ome klas IVa, IVb i V. Znaczny odsetek zajmują również użytki zielone, marginalna powierzchnię zajmują nieużytki oraz rowy. Wieś zamieszkuje 300 osób. w latach 1975-98 wieś należała administracyjnie do województwa pomorskiego.

Mapa nr 1 Mapa Poglądowa Gminy Prabuty

2. Rys historyczny

Dobra Grodziec określane jako *bona Bundewich* i *Wassinitz* (*Wuschnitz*) w 1302 roku biskup Henryk przekazał Prusom: Megothe, Warpune i Zedeke. Do 1330 roku Grodziec był już wsią lokowaną a jej sołtysem był Piotr.

Wieś była wielokrotnie niszczona podczas wojen polsko-krzyżackich.

Do czasów nowożytnych większość ludności wsi była pruska. W czasach nowożytnych uważano wieś za niemiecką.

W 1789 roku był tu szlachecki folwark i 19 domów mieszkalnych.

Od 1801 roku, aż do czasów II wojny światowej, w konsekwencji adopcji barona Samuela Johanna von Hoverbecka przez Sophie–Charlotte baronową Schoultz von Auscheraden połączono nazwiska rodów, a dobra m.in. Grodziec, Trumiejki i kilka innych folwarków tworzą tzw. fideikomis (ordynacja, majorat).

W roku 1864 liczył on 10 domów mieszkalnych i 181 mieszkańców – przeważnie ewangelików.

Zabudowa majątkowa skoncentrowana była po zachodniej stronie drogi do Trumiejek. Zabudowa mieszkalna zlokalizowana była na południe od majątku oraz po północnej stronie drogi do Zakowicz (niem. Schakenbruch), w sąsiedztwie skrzyżowania jej z drogą do Trumiejek.

W roku 1905 roku osadę zamieszkiwało 191 mieszkańców. Grodziec należał do majątku [Trumiejki](#) (dawn. niem. *Klein Tromnau*).

W latach 1896–1906 Alfred von Schoeneich wybudował dwór, a w 1910 roku połączył swoje posiadłości.

Ostatnim właścicielem tych dóbr był Kuno von Hoverbeck–Schoeneich.

Po 1945 roku używano przez kilka lat nazwy wsi Wydma.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Założenie zachowało dotychczasowy układ drożny. Wiele obiektów uległo zniszczeniu w czasie wojny i po wojnie. W okresie powojennym rozebrano m.in. dwa budynki – czworaki i wielorak z I połowy XIX wieku. Z zabudowy majątku zachowały się cztery budynki gospodarcze z I ćw. XX wieku.

Z budynków mieszkalnych zachowały się:

- nr 1 - dom I ćw. XX wieku
- nr 12 - dom I ćw. XX wieku
- nr 16 - dom z budynkiem gospodarczym lata 30-te XX wieku

Całość zdominowana przez powojenną zabudowę zrealizowaną dla potrzeb dawnego Państwowego Ośrodka Hodowli Zarodowej (POHZ)

Wytyczne konserwatorskie

Całość założenia objąć strefą ochrony konserwatorskiej „K”. W strefie tej ochronie objąć zielen wysoką przydrożną. Całość wymaga generalnego uporządkowania i estetyzacji. Ewentualna nowa zabudowa winna być zabudową plombową, i 5-kondygnacyjową, z wysokimi krytymi ceramicznie.

Przedstawiony opis wsi potwierdza iż posiada ona duże wartości historyczne i przyrodnicze. Większą uwagę zwrócić należy na turystyczne zagospodarowanie, wykorzystując walory przyrodnicze, pobliskie jeziora oraz lasy. Zespoły ruralistyczne winny być chronione nie tylko poprzez ochronę obszarów zabudowy historycznej, ale także poprzez ochronę widokową ich sylwet i panoram.

Nowa zabudowa winna być wprowadzona w pierwszej kolejności na siedliska opuszczone, a dopiero później na tereny wolne.

Poza tym, w Grodźcu znajdują się:

- Budynki zamieszkania zbiorowego z lat 70-tych XX wieku.
- Budynki gospodarcze po byłym POHZ obecnie zaadoptowane przez prywatnego przedsiębiorcę na magazyny i chlewnię
- Domy jednorodzinne
- Pomieszczenie świetlicy wiejskiej, znajdujący się w ciągu budynku zamieszkania zbiorowego wymagający gruntownego remontu.
- Nowo urządzonego plac zabaw

o dzisiejszych czasów zachował się dawny układ drożny - wielodrożnica

Mieszkańcy wsi w głównej mierze stanowią ludność napływową. Przewaga ludzi w średnim wieku, następuje starzenie społeczeństwa spowodowane brakiem perspektyw rozwoju ludzi młodych. Spora grupa mieszkańców dojeżdża do pracy do Prabut i Kwidzyna.

Koło Grodźca przebiegała linia kolejowa łącząca Prabuty z Jabłonowem Pomorskim. Obecnie połączenie zostało zlikwidowane a infrastruktura zdemontowana. Na kilku odcinkach służy jako droga gruntowa. Całość przebiegu linii kolejowej można wykorzystać pod urządzenie ścieżki rowerowo-piesznej. Trasa przebiegała by przez bardzo urokliwe tereny, w pobliżu jezior, przez tereny leśne o znacznych deniwelacjach terenu.

W bezpośrednim sąsiedztwie Grodźca przebiega ścieżka rowerowa tzw „ścieżka zielona”: Prabuty – Szpital – Grażymowo – Kowale – Pilichowo – Trumiejki – Prabuty. Jej łączna długość wynosi prawie 19,1 km.

4. Analiza Społeczno-ekonomiczna

Obszary wiejskie charakteryzują się niskim stopniem wyposażenia infrastrukturalnego, słabym poziomem wykształcenia, i co się z tym wiąże, bardzo niewielką mobilnością przestrzenną i zawodową ludności. Ponadto, obszary te cechuje niska wydajność pracy w rolnictwie, a także słaba dochodowość. W niektórych województwach północnych, bezrobocie rejestrowane przekracza 30% plus bezrobocie ukryte. Wysokie zatrudnienie w rolnictwie. Obszary wiejskie, szczególnie położone na wschodzie kraju, prezentują zespół cech, który pozwala zaliczyć je do obszarów peryferyjnych, a mieszkańców tych terenów do zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym. Obok słabości sieci miejskiej barierą rozwoju mieszkańców wsi w Polsce wschodniej oraz centralnej, jest również znaczne rozproszenie sieci osadniczej, co skutkuje słabym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną (drogową, ochrony środowiska oraz telekomunikacyjną), a także bardzo niskimi standardami dostępu do podstawowej infrastruktury społecznej (edukacyjnej, ochrony zdrowia) oraz obiektów kultury. Wiejskimi obszarami problemowymi są również tereny Polski północnej zdominowane w przeszłości przez Państwowe Gospodarstwa Rolne (PGR), które są zagrożone trwałą marginalizacją ekonomiczną i społeczną. Znaczna część byłych pracowników PGR nie jest zdolna ani do samodzielnego gospodarowania, ani do konkurencji na regionalnych i lokalnych rynkach pracy.

Miejscowość położona jest na terenie zagrożonym stagnacją i zacofaniem w stosunku do innych regionów lub nawet części gminy. Nie wolno dopuścić do rosnącej polaryzacji na tereny lepsze i gorsze, na obszary rozwinięte i zacofane. Lokalne władze samorządowe powinny dążyć do realizacji polityki zrównoważonego rozwoju. Głównymi problemami w tym procesie są:

- nisko wykwalifikowana siła robocza hamująca proces restrukturyzacji
- niekompetencja i niewykorzystywanie szans na pozyskanie funduszy unijnych
- dostosowywanie się do norm unijnych i przepisów w zakresie ochrony środowiska
- wymagane jest szersze podejście do problemów restrukturyzacji, nie tylko gospodarcze, ale również uwzględniające aspekty społeczne, bezrobocie, walkę z biedą, poprawę infrastruktury i warunków bytowych
- dużym problemem jest to, że z reguły sektory problemowe znajdują się na terenie regionów kryzysogennych i biednych – kultura biedy pociąga za sobą ogólną

degradację, niszczenie infrastruktury i zabudowy ze względu na brak inwestycji, ziemia leżąca odłogiem

- wymusza zmianę kwalifikacji pracowników, co wywołuje dysproporcję między popytem a podażą na rynku pracy (brak wykwalifikowanej kadry)
- wymagane jest szersze podejście do problemów restrukturyzacji, nie tylko gospodarcze, ale również uwzględniające aspekty społeczne, bezrobocie, walkę z biedą, poprawę infrastruktury i warunków bytowych

Grodziec położony jest na obszarze rolniczym, słabo zindustrializowanym. Jest to teren kryzysogenny które po zmianach ustrojowych stracił na znaczeniu ze względu na istnienie na ich terenie PGR zaliczanych do sektora schyłkowego. Napływ kapitału zagranicznego oraz rozwój przedsiębiorczości prywatnej pogłębiają przepaść między tym terenem a pozostałym obszarem gminy, powiatu czy województwa(kapitał boi się regionów ubogich). Na tym obszarze zauważa się koncentrację ubóstwa i bezrobocia.

Powodem wysokiego poziom bezrobocia strukturalnego (powstaje na skutek rozbieżności między podażą pracy i popytem na nią, z reguły przy procesach restrukturyzacyjnych i masowych zwolnieniach), jest niski poziom wykształcenia i niski poziom mobilności zasobów ludzkich oraz bariery przepływu kapitału, siły roboczej, wiedzy itp. Niski poziom wykształcenia ludności wiejskiej stanowi istotny problem oraz barierę przemian na wsi. Na wsi ponad 40% osób w wieku 15-24 lat i aż 45% w wieku 40-49 lat legitymuje się jedynie wykształceniem podstawowym.

Głównym źródłem utrzymania mieszkańców są prace sezonowe, głównie w okresie letnim. Wielu mieszkańców korzysta z pomocy finansowej oferowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Część mieszkańców znalazła zatrudnienie w większych ośrodkach – Prabuty, Kwidzyn bądź innych firmach zewnętrznych. Ich udział w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym jest jednak zbyt mały. Znaczna ilość mieszkańców, głównie w przedziale wiekowym 18-35 lat wyemigrowała zagranicę w celu poszukiwania pracy. W miejscowości nie ma w zasadzie rolników indywidualnych. Działalność rolnicza nie jest źródłem dochodu dla mieszkańców. Tereny rolnicze zarządzane były przez Państwowe Gospodarstwa Rolne a obecnie są własnością osób fizycznych spoza Grodźca prowadzących działalność rolniczą lecz zatrudniającą osoby z zewnątrz.

5. Analiza SWOT (Grodziec)

Tabela nr 1

Silne Strony	Słabe Strony
➤ Atrakcyjne tereny rekreacyjne, w niewielkiej odległości od wsi znajdują się las oraz jeziora Mateczne i Grażymowskie ➤ Znaczące walory krajobrazowe ➤ Brak w pobliżu wsi zakładów przemysłowych ➤ Środowisko naturalne nie jest zdegradowane ➤ Bogata historia wsi ➤ Planowana budowa sieci wodociągowej ➤ Zainteresowanie mieszkańców rozwojem i modernizacją infrastruktury technicznej ➤ Rezerwy terenowe mogące służyć aktywizacji społecznej mieszkańców	➤ Zły stan techniczny dróg dojazdowych ➤ Brak chodników, parkingów, co stwarza niebezpieczeństwo ruchu pieszych ➤ Zły stan techniczny i funkcjonalny istniejącej infrastruktury ➤ Brak miejsca spotkań mieszkańców, brak możliwości aktywizacji lokalnej społeczności ➤ Brak zaplecza rekreacyjno-wypoczynkowego ➤ Brak kanalizacji ➤ Patologie społeczne ➤ Brak szkoły na terenie wsi ➤ Brak sieci gazowej ➤ Brak boiska sportowego ➤ Brak dostępu do usług społecznych
Szanse	Zagrożenia
➤ Położenie w niewielkiej odległości od drogi wojewódzkiej nr 518 (Sztum-Prabuty-Jaromierz), która będzie gruntownie remontowana ➤ Możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne na rozwój społeczno-ekonomiczny ➤ Zwiększający się stopień komputeryzacji oraz dostępu do Internetu ➤ Rosnące zapotrzebowanie na inwestycje infrastrukturalne ➤ Rozwój aktywności turystycznej do budowania gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwie ➤ Rosnąca aktywność turystyczna oraz wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem i agroturystyką ➤ Możliwość uzyskania dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz demontaż i unieszkodliwianie azbestu	➤ Migracje zarobkowa mieszkańców wsi, związana głównie z otwarciem rynków pracy po wstąpieniu Polski do struktur UE ➤ Wysokie bezrobocie na obszarach wiejskich ➤ Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych ➤ Duże problemy z przekwalifikowaniem osób bezrobotnych ➤ Małe nakłady na rozwój infrastruktury technicznej oraz jej powolny rozwój

6. Opis przedsięwzięcia

Grodziec jest wsią ukształtowaną głównie w oparciu o zabudowę zrealizowaną dla potrzeb Państwowego Ośrodka Hodowli Zarodowej istniejącej w latach 70-tych i 80-tych XX w. Wybudowano kilka budynków gospodarczych i budynki zamieszkania zbiorowego dla pracowników. Zabudowa istnieje przy drodze powiatowej i dwóch drogach gminnych. W obecnej chwili budynki gospodarcze zaadoptował prywatny przedsiębiorca na magazyny i chlewnię. Powstały budynki jednorodzinne i wybudowano świetlicę wiejską wymagającą gruntownego remontu. Urządzony został plac zabaw, który będzie rozbudowany. We wsi brak jest szkoły oraz miejsca spotkań mieszkańców. Jadąc główną drogą przez miejscowość uwidacznia się przystanek dla dzieci dowożonych do szkoły podstawowej i gimnazjum w Trumiejkach. Stąd kursuje również prywatny przewóz osób do Prabut i Kwidzyna. W miejscowości brakuje infrastruktury technicznej – wodociągu, kanalizacji, chodników. Stan dróg również jest zły. W miejscowości należałoby urządzić boisko sportowe, gdzie młodzież mogłaby spędzać wolny czas. Byłoby to idealne miejsce do organizowania różnych turniejów i zabaw sportowych jak również festynów i imprez okolicznościowych.

Planowane przedsięwzięcie polega na gruntownym remoncie świetlicy wiejskiej. W chwili obecnej w Grodźcu brakuje odpowiedniego miejsca, w którym lokalna społeczność mogłaby realizować wspólne plany integracji społecznej i kulturalnej. Taki cel mógłby być osiągnięty poprzez gruntowny remont świetlicy wiejskiej. Byłoby to idealne miejsce spotkań lokalnej wspólnoty społecznej. W okresie wiosenno-letnim większość imprez i spotkań można zorganizować na świeżym powietrzu. Problem uwidacznia się w okresie jesienno-zimowym jak również w czasie trudnych warunków atmosferycznych. Niezbędny staje się wówczas obiekt, w którym w normalnych warunkach mogliby gromadzić się mieszkańcy. W Świetlicy można by organizować szereg spotkań i imprez okolicznościowych. Na projekcie zyskają głównie młodzi ludzie. W Świetlicy mogły odbywać się różnego rodzaju zawody i konkursy. Liczne spotkania integracyjne mogłyby zwiększać więzy społeczne i uświadamiać jak ważna jest współpraca w celu osiągnięcia wspólnych korzyści.

W świetlicy mogłyby odbywać się liczne szkolenia finansowane ze środków Unii Europejskiej organizowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Mogłyby one powiększać wiedzę i kwalifikację osób bezrobotnych. Zwiększałoby to ich szanse na rynku pracy jak również mobilizowało do czynnego działania na rzecz lokalnej społeczności.

Gmina Prabuty uczestniczy w licznych projektach regionalnych w skali wojewódzkiej i krajowej jak również międzynarodowej (Euroregion Bałtyk). Z szeregu spotkań i warsztatów odbywających się w Prabutach kilka spotkań można by zorganizować właśnie w świetlicy. Uczestnikami byłiby mieszkańcy mający okazję spotkać się z osobami odpowiedzialnymi za dane projekty.

Fotografia nr 1 Świetlica, widok od zewnątrz

7. Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych oraz przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.

Tabela nr 2

Planowane zadania inwestycyjne oraz przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną	Cel	Harmonogram Realizacji
Budowa sieci wodociągowej	Poprawa infrastruktury	2010-2011
Zmiana mpzp pod budowę farmy wiatrowej	Tworzenie nowych miejsc pracy	W trakcie realizacji
Remont świetlicy wiejskiej	Integracja Społeczna	2010
Organizowanie spotkań i imprez z udziałem mieszkańców	Integracja Społeczna	Działania coroczne 2009-2015
Poprawa estetyki i gospodarstw indywidualnych	Kształtowanie wizerunku wsi, promocja wsi	Działania ciągłe